

Bez optymizmu – efekty tegorocznej sesji parlamentu ChRL

Marcin Przychodniak

Najważniejszym elementem zakończonej 11 marca sesji parlamentu ChRL było przyjęcie planów rozwoju państwa – pięcioletniego i do 2035 r. Dokumenty te podkreślają potrzebę zwiększenia samowystarczalności gospodarczej Chin, ale także wyzwania związane m.in. z demografią czy bezrobociem. Parlament przyjął zmianę prawa wyborczego w Hongkongu i zwiększył budżet sił zbrojnych. Sesja potwierdziła gotowość Chin do dalszej rywalizacji z USA, w której UE przedstawiana jest jako potencjalny partner ChRL.

11 marca zakończyła się coroczna sesja Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych (OZPL) – chińskiego parlamentu, który zatwierdza decyzje KPCh, m.in. przyjmując nowe ustawy, raport rządu ChRL, sprawozdania Sądu Najwyższego czy Najwyższej Prokuratury Ludowej. Równolegle odbyła się sesja Chińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej (CLPKK). Jest to ciało doradcze, w skład którego wchodzi ponad 2 tys. delegatów, m.in. przedstawiciele Hongkongu i Makau, mniejszości etnicznych, sportowcy i naukowcy, często osoby powszechnie znane i cieszące się autorytetem. Rolą CLPKK jest m.in. popularyzacja partyjnych koncepcji politycznych i gospodarczych. Ze względu na pandemię, [delegatów na „dwie sesje” zaszczepiono preparatem Sinopharm](#), a obrady skrócono do jednego tygodnia.

Wymiar gospodarczo-społeczny. Najważniejszym wydarzeniem sesji OZPL było przyjęcie nowych planów gospodarczych: na 2021 r. (raport rządu ChRL), pięcioletniego (2021–2025) oraz długofalowego (do 2035 r.). Władze szacują wzrost PKB w 2021 r. na ok. 6,8%, jednak w przeciwieństwie do poprzednich planów odstąpiły od jego prognozowania na kolejne lata. Zakładany deficyt ma nieznacznie spaść – do 3,2% PKB (w 2020 r. – 3,6%). Bezrobocie, nadal wysokie zwłaszcza wśród młodej klasy średniej, ma być ograniczone dzięki utworzeniu w br. ponad 11 mln miejsc pracy w miastach (w 2019 r. – 9 mln). Plan do 2035 r. kopiuje założenia zawarte w strategii [„Made in China 2025” \(MiC2025\)](#), wskazując na dziesięć podstawowych sektorów rozwoju ChRL (m.in. robotyka, [technologie kosmiczne](#), kolejowe, sztuczna inteligencja).

Zawarta w planie pięcioletnim i do 2035 r. koncepcja rozbudowy własnego potencjału ma m.in. niwelować problemy wynikające z uzależnienia od zagranicznych dostaw (np. mikroprocesorów czy oprogramowania), w tym m.in. z USA, Tajwanu czy Korei Płd. Dlatego też inwestycje w badania i rozwój (B+R) mają wzrastać o 7% rocznie. Chiny chcą też wpływać na [zmiany w globalnych łańcuchach dostaw](#). W tym celu OZPL ratyfikowało umowę [RCEP](#), a także zasygnalizowało chęć przystąpienia do [CPTPP](#).

Analizując plany, można zauważyć wśród członków władz świadomość trudnej sytuacji gospodarczej i jej wpływu na problemy społeczne. Stąd niechęć do odważnych reform, np. w ochronie środowiska. Władze zadeklarowały zmniejszenie do 2025 r. emisji dwutlenku węgla w odniesieniu do PKB o 18% (w poprzednim planie było to 15%), ale zrezygnowały już z zakazu budowy nowych elektrowni węglowych oraz z limitów emisji CO₂ i innych związków chemicznych. Udział źródeł odnawialnych ma wynieść 20%. Naukowcy z Tsinghua University wskazują, że takie wskaźniki nie pozwolą Chinom zrealizować celu neutralności węglowej do 2060 r. Podobna wstrzeźliwość władz dotyczy np. zmian demograficznych. Do 2025 r. w Chinach będzie ok. 300 mln osób powyżej 60 lat (ponad 20% populacji). Zawarte w planach propozycje zmian – m.in. podwyższanie wieku emerytalnego (obecnie 60 lat dla mężczyzn i 55 dla kobiet) czy skracanie czasu obowiązkowej edukacji – pojawiały się już wcześniej.

Wymiar polityczny. Delegaci podkreślali sukces Chin w walce z pandemią COVID-19, a także pomoc dla innych

BIULETYN PISM

państw, m.in. [w postaci dostaw szczepionek](#), co ma być dowodem skuteczności KPCh i źródłem legitymizacji jej władzy, zwłaszcza w odniesieniu do tegorocznej setnej rocznicy powstania partii. Deputowani używali też w projektach ustaw odwołania do „myśli Xi” oraz wskazywali na przewagę systemu społeczno-gospodarczego Chin w rywalizacji z Zachodem, głównie z USA. OZPL przyjął kolejną – [po ustawie o bezpieczeństwie narodowym z 2020 r.](#) – zmianę prawa w Hongkongu. Obowiązuje ona od 30 marca i, rozszerzając skład Komitetu Wyborczego, nadaje władzom centralnym większe uprawnienia przy wyborze szefa egzekutywy regionu. Umożliwia też blokowanie kandydatów opozycyjnych na wstępnym etapie dzięki nowo powstałemu komitetowi weryfikacyjnemu. Jest to m.in. odpowiedź na sukces stronnictw opozycyjnych w wyborach lokalnych w 2019 r. i wysoką frekwencję w wewnętrznych prawyborach w 2020 r. Wydarzenia te wzbudziły obawy władz chińskich, że lojaliści przegrają zaplanowaną na wrzesień 2021 r. elekcję do Rady Legislacyjnej. Dlatego już teraz zmieniono prawo, a wybory przełożono na grudzień br.

Przedstawiając plany rządu na 2021 r. premier Li zapowiedział dalszy wzrost oficjalnego budżetu sił zbrojnych o 6,8% (w 2020 r. było to 6,6%). Premier oraz wiceprzewodniczący Centralnej Komisji Wojskowej Xu Qiliang uzasadniali rozbudowę i modernizację sił zbrojnych m.in. możliwą prowokacją Tajwanu, np. ogłoszeniem niepodległości wyspy, a także sporem z USA, m.in. na Morzu Południowochińskim. Podczas zorganizowanych w trakcie OZPL spotkań ministra spraw zagranicznych Wanga Yi oraz premiera Li z dziennikarzami obaj deklarowali jednak chęć współpracy z USA. Jednocześnie odrzucali „kłamstwa”, m.in. USA i UE, dotyczące łamania praw człowieka w Sinciangu czy polityki wobec Hongkongu. Wang Yi wskazał politykę UE jako dobry przykład relacji z Chinami, głównie biorąc pod uwagę zakończenie w grudniu ub.r. [negocjacji porozumienia inwestycyjnego \(CAI\)](#). Ważnym elementem przekazu władz chińskich podczas „dwóch sesji” były też krytyczne wypowiedzi delegatów na CLPKK na temat ewentualnego bojkotu zimowych igrzysk olimpijskich w Pekinie w 2022 r., zgłaszanego m.in. przez niektórych deputowanych PE.

Wnioski i perspektywy. Sesja OZPL pokazała, że władze chińskie oceniają sytuację wewnętrzną w ChRL jako trudną. W zależności od perspektywy czasowej, przyjęte plany są zorientowane na przeczekanie niekorzystnej sytuacji (pięcioletni) lub wykorzystanie trudności spowodowanych światowym kryzysem oraz rozbudowanie własnego potencjału gospodarczego i politycznego (w perspektywie

do 2035 r.). Tym samym mają one konsolidować aparat partyjny i społeczeństwo wokół kierownictwa KPCh, zwłaszcza że w 2022 r. odbędzie się zjazd partii, na którym dojdzie do wyboru władz. Z perspektywy Xi oraz jego zwolenników kluczowe są więc rozwiązania pozwalające im ugruntować pozycję w partii. Niepewność władz co do tempa rozwoju gospodarki w najbliższym czasie zwiększa jednak dysproporcja tempa prowadzonych szczepień, np. w porównaniu z USA (do 7 kwietnia w ChRL podano ponad 145 mln dawek, a w Stanach Zjednoczonych – ponad 160 mln).

Z perspektywy UE zachowawczość planów rozwojowych potwierdza, że deklaracje ChRL zawarte w CAI (dotyczące otwarcia rynku czy zrównoważonego rozwoju) należy traktować krytycznie. Plany gospodarcze przyjęte podczas sesji zostały odebrane z nieufnością m.in. przez federację niemieckiego przemysłu (BDI), głównie ze względu na zbieżność z MiC2025 i związane z tym zagrożenia, w tym kontynuację transferu technologii z unijnych firm do ChRL. W kontekście ewentualnego przyjęcia CAI dla UE kluczowe staje się wzmocnienie mechanizmów ochrony rynku przed nieuczciwą konkurencją z Chin obliczoną na drenowanie rozwiązań technologicznych i kapitału ludzkiego. Dotyczy to np. [rozwijania screeningu inwestycyjnego](#), ochrony rynku zamówień publicznych, a także przyśpieszenie prac nad zaproponowanym ostatnio przez KE mechanizmem przeciwdziałania wymuszeniom (*anti-coercion instrument*).

Efekty sesji OZPL wskazują też na potrzebę pogłębienia dialogu USA–UE na temat ChRL, m.in. w kontekście rozwoju nowoczesnych technologii. Z perspektywy Polski działania te mogą wzmocnić polityczny wymiar współpracy transatlantyckiej, ale także sprzyjać zwiększaniu konkurencyjności przemysłu UE wobec Chin. Zmniejszenie współzależności UE i ChRL powinno być rozważane jako jeden z wymiarów tzw. strategicznej autonomii Unii. Chiny jednocześnie nie są skłonne do kompromisu w kwestii praw człowieka, w tym [zapowiedzianej w CAI](#) ratyfikacji konwencji dotyczącej pracy przymusowej. Świadczy o tym nieproporcjonalna reakcja ChRL na nałożenie 22 marca przez UE ograniczonych sankcji na urzędników KPCh za represje wobec Ujgurów (chińskie sankcje odwetowe miały szerszy charakter i zostały nałożone nie tylko na polityków, ale również niezależnych badaczy oraz ośrodki analityczne). Chiny warunkują zatem partnerskie stosunki z Unią jej rezygnacją z obrony praw człowieka, ale także ograniczeniem działalności, np. w dziedzinie [cyberbezpieczeństwa](#) czy zwalczania [dezinformacji](#).